

Практичний коментар Закону України "Про судоустрій і статус суддів"

Цель комментария - дать четкое системное представление о судебной власти как социально-правовой институт, раскрыть правовые и организационные проблемы ее функционирования в результате проведения судебной реформы в государстве. На основе действующего законодательства, практики его применения и достижений юридической науки рассматриваются вопросы содержания, признаков, принципов, функций и форм реализации судебной власти, статуса и особенностей формирования судейского корпуса, порядка построения судебной системы Украины.

Издание рассчитано на судей и работников суда, прокуроров, сотрудников других правоохранительных органов, студентов, аспирантов и преподавателей юридических специальностей высших учебных заведений, а также всех, кто интересуется вопросами судоустройства и проблемами организации судебной власти в Украине.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО СУДОУСТРІЙ І СТАТУС СУДДІВ»	5
Розділ I. ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ.	6
<i>Стаття 1.</i> Судова влада	6
<i>Стаття 2.</i> Завдання суду	8
<i>Стаття 3.</i> Судова система України	8
<i>Стаття 4.</i> Законодавство про судоустрій і статус суддів	9
<i>Стаття 5.</i> Здійснення правосуддя	10
<i>Стаття 6.</i> Самостійність судів	11
<i>Стаття 7.</i> Право на судовий захист	12
<i>Стаття 8.</i> Право на повноважний суд	13
<i>Стаття 9.</i> Рівність перед законом і судом	14
<i>Стаття 10.</i> Правова допомога при реалізації права на справедливий суд	14
<i>Стаття 11.</i> Гласність і відкритість судового процесу	15
<i>Стаття 12.</i> Мова судочинства і діловодства в судах	17
<i>Стаття 13.</i> Обов'язковість судових рішень	18
<i>Стаття 14.</i> Право на оскарження судового рішення	19
<i>Стаття 15.</i> Одноособовий та колегіальний розгляд справ	19
<i>Стаття 16.</i> Символи судової влади	21
Розділ II. СУДИ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ.	21
Глава 1. Організаційні основи системи судів загальної юрисдикції	21
<i>Стаття 17.</i> Система судів загальної юрисдикції	21
<i>Стаття 18.</i> Спеціалізація судів загальної юрисдикції	23
<i>Стаття 19.</i> Порядок утворення і ліквідації судів загальної юрисдикції	25
<i>Стаття 20.</i> Порядок призначення суддів на адміністративні посади	26
Глава 2. Місцеві суди	28
<i>Стаття 21.</i> Види і склад місцевих судів	28
<i>Стаття 22.</i> Повноваження місцевого суду	28
<i>Стаття 23.</i> Суддя місцевого суду	30
<i>Стаття 24.</i> Голова місцевого суду	30
<i>Стаття 25.</i> Заступник голови місцевого суду	31
Глава 3. Апеляційні суди	31
<i>Стаття 26.</i> Види і склад апеляційних судів	31
<i>Стаття 27.</i> Повноваження апеляційного суду	32
<i>Стаття 28.</i> Суддя апеляційного суду	34
<i>Стаття 29.</i> Голова апеляційного суду	34
<i>Стаття 30.</i> Заступники голови апеляційного суду	35
Глава 4. Вищі спеціалізовані суди	36
<i>Стаття 31.</i> Види і склад вищих спеціалізованих судів	36
<i>Стаття 32.</i> Повноваження вищого спеціалізованого суду	37
<i>Стаття 33.</i> Суддя вищого спеціалізованого суду	38
<i>Стаття 34.</i> Голова вищого спеціалізованого суду	39
<i>Стаття 35.</i> Заступники голови вищого спеціалізованого суду	40
<i>Стаття 36.</i> Пленум вищого спеціалізованого суду	40
<i>Стаття 37.</i> Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган вищого спеціалізованого суду	42
Глава 5. Верховний Суд України	43
<i>Стаття 38.</i> Верховний Суд України — найвищий судовий орган	43
<i>Стаття 39.</i> Склад Верховного Суду України	44
<i>Стаття 40.</i> Суддя Верховного Суду України	45
<i>Стаття 41.</i> Голова Верховного Суду України	46
<i>Стаття 42.</i> Порядок обрання Голови Верховного Суду України	47

<i>Стаття 43.</i> Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного Суду України	47
<i>Стаття 44.</i> Перший заступник Голови Верховного Суду України, заступники Голови Верховного Суду України	49
<i>Стаття 44.1.</i> Судові палати Верховного Суду України	50
<i>Стаття 45.</i> Пленум Верховного Суду України	51
<i>Стаття 46.</i> Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган Верховного Суду України.	53
Розділ III. ПРОФЕСІЙНІ СУДДІ, НАРОДНІ ЗАСІДАТЕЛІ ТА ПРИСЯЖНІ	54
Глава 1. Загальні положення статусу судді.	54
<i>Стаття 47.</i> Незалежність судді.	54
<i>Стаття 48.</i> Недоторканність судді	55
<i>Стаття 49.</i> Відповідальність за неповагу до суду чи судді	57
<i>Стаття 50.</i> Посвідчення судді	57
Глава 2. Суддя.	58
<i>Стаття 51.</i> Статус судді	58
<i>Стаття 52.</i> Незмінюваність судді	59
<i>Стаття 53.</i> Вимоги щодо несумісності	59
<i>Стаття 54.</i> Права та обов'язки судді	61
<i>Стаття 55.</i> Присяга судді	63
<i>Стаття 56.</i> Етика судді	64
Глава 3. Народні засідателі та присяжні.	64
<i>Стаття 57.</i> Статус народного засідателя, присяжного	64
<i>Стаття 58.</i> Список народних засідателів	65
<i>Стаття 58.1.</i> Список присяжних	66
<i>Стаття 59.</i> Вимоги до народного засідателя, присяжного	67
<i>Стаття 60.</i> Підстави і порядок увільнення від виконання обов'язків народного засідателя, присяжного	68
<i>Стаття 61.</i> Залучення народних засідателів, присяжних до виконання обов'язків у суді	70
<i>Стаття 62.</i> Гарантії прав народних засідателів, присяжних	71
<i>Стаття 63.</i> Виключена	72
Розділ IV. ПОРЯДОК ЗАЙНЯТТЯ ПОСАДИ СУДДІ СУДУ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ	73
Глава 1. Загальні положення	73
<i>Стаття 64.</i> Вимоги до кандидатів на посаду судді	73
<i>Стаття 65.</i> Добір кандидатів на посаду судді	74
Глава 2. Призначення на посаду судді	74
<i>Стаття 66.</i> Порядок призначення на посаду судді вперше	74
<i>Стаття 67.</i> Подання кандидатом на посаду судді документів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	75
<i>Стаття 68.</i> Порядок проведення добору кандидатів на посаду судді	80
<i>Стаття 69.</i> Спеціальна підготовка кандидата на посаду судді	81
<i>Стаття 70.</i> Кваліфікаційний іспит	82
<i>Стаття 71.</i> Проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді	84
<i>Стаття 72.</i> Призначення на посаду судді	87
<i>Стаття 73.</i> Переведення судді до іншого суду в межах п'ятирічного строку	88
Глава 3. Розгляд питання про обрання на посаду судді безстроково	89
<i>Стаття 74.</i> Порядок обрання на посаду судді безстроково	89
<i>Стаття 75.</i> Звернення кандидата на посаду судді безстроково до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	90
<i>Стаття 76.</i> Порядок розгляду Вищою кваліфікаційною комісією суддів України питання про обрання кандидата на посаду судді безстроково	91
<i>Стаття 77.</i> Прийняття рішення про рекомендації чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково	91
<i>Стаття 78.</i> Подання про обрання кандидата на посаду судді безстроково	93

<i>Стаття 79.</i> Розгляд питання та прийняття Верховною Радою України рішення про обрання кандидата на посаду судді безстроково	93
<i>Стаття 80.</i> Переведення судді, обраного безстроково, до іншого суду	94
Розділ V. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ СУДДІ	95
Глава 1. Національна школа суддів України	95
<i>Стаття 81.</i> Статус і структура Національної школи суддів України	95
<i>Стаття 82.</i> Завдання Національної школи суддів України	96
Розділ VI. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІ	97
Глава 1. Підстави та порядок застосування до суддів дисциплінарної відповідальності	97
<i>Стаття 83.</i> Підстави дисциплінарної відповідальності судді	97
<i>Стаття 84.</i> Дисциплінарне провадження щодо судді	99
<i>Стаття 85.</i> Органи, що здійснюють дисциплінарне провадження щодо судді	100
<i>Стаття 86.</i> Порядок здійснення дисциплінарного провадження щодо судді	100
<i>Стаття 87.</i> Рішення у дисциплінарній справі стосовно судді	103
<i>Стаття 88.</i> Дисциплінарне стягнення стосовно судді та порядок його зняття	104
<i>Стаття 89.</i> Оскарження рішення у дисциплінарній справі стосовно судді	105
Глава 2. Вища кваліфікаційна комісія суддів України	106
<i>Стаття 90.</i> Статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	106
<i>Стаття 91.</i> Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	107
<i>Стаття 92.</i> Склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	108
<i>Стаття 93.</i> Порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	110
<i>Стаття 931.</i> Припинення повноважень члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	111
<i>Стаття 94.</i> Організація роботи та засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	112
<i>Стаття 95.</i> Права члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	113
<i>Стаття 96.</i> Відвід члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	114
<i>Стаття 97.</i> Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	114
<i>Стаття 98.</i> Забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	116
<i>Стаття 99.</i> Служба дисциплінарних інспекторів	116
Розділ VII. ЗВІЛЬНЕННЯ СУДДІ СУДУ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ З ПОСАДИ	117
Глава 1. Загальні положення	117
<i>Стаття 100.</i> Загальні умови звільнення судді з посади	117
<i>Стаття 101.</i> Звільнення судді з посади у разі закінчення строку, на який його призначено	117
<i>Стаття 102.</i> Звільнення судді з посади за віком	118
<i>Стаття 103.</i> Звільнення судді з посади за станом здоров'я	119
<i>Стаття 104.</i> Звільнення судді з посади у разі порушення ним вимог щодо несумісності	119
<i>Стаття 105.</i> Звільнення судді з посади у разі порушення ним присяги	119
<i>Стаття 106.</i> Звільнення судді з посади у разі набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього	120
<i>Стаття 107.</i> Звільнення судді з посади у разі припинення його громадянства	121
<i>Стаття 108.</i> Звільнення судді з посади у разі визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим	121
<i>Стаття 109.</i> Звільнення судді з посади за його заявою про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням	122
<i>Стаття 110.</i> Вимоги до подання про звільнення судді з посади	122
<i>Стаття 111.</i> Розгляд питання та прийняття Верховною Радою України рішення про звільнення з посади судді, обраного безстроково	123
<i>Стаття 112.</i> Припинення повноважень судді	123
Розділ VIII. СУДДІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ	124
Глава 1. Загальні засади суддівського самоврядування	124
<i>Стаття 113.</i> Завдання суддівського самоврядування	124
<i>Стаття 114.</i> Організаційні форми суддівського самоврядування	125
Глава 2. Збори суддів та конференції суддів	125

<i>Стаття 115.</i> Збори суддів	125
<i>Стаття 116.</i> Збори суддів Верховного Суду України та збори суддів вищого спеціалізованого суду	127
<i>Стаття 117.</i> Виконання рішень зборів суддів	128
<i>Стаття 118.</i> Конференції суддів	128
<i>Стаття 119.</i> Види конференцій суддів та порядок їх формування	129
<i>Стаття 120.</i> Порядок скликання конференцій суддів	129
<i>Стаття 121.</i> Порядок проведення конференції суддів	130
<i>Стаття 122.</i> Ради суддів	131
Глава 3. Вищі органи суддівського самоврядування	132
<i>Стаття 123.</i> З'їзд суддів України	132
<i>Стаття 124.</i> Порядок скликання з'їзду суддів України	133
<i>Стаття 125.</i> Обрання делегатів на з'їзд суддів України	134
<i>Стаття 126.</i> Порядок проведення з'їзду суддів України	134
<i>Стаття 127.</i> Рада суддів України	135
<i>Стаття 128.</i> Забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування	136
Розділ IX. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДДІ	137
<i>Стаття 129.</i> Суддівська винагорода	137
<i>Стаття 130.</i> Відпустка	138
<i>Стаття 131.</i> Стаж роботи судді	138
<i>Стаття 132.</i> Забезпечення житлових умов судді	139
<i>Стаття 133.</i> Забезпечення потреб судді, пов'язаних з його діяльністю	139
<i>Стаття 134.</i> Державний захист суддів та членів їхніх сімей	140
<i>Стаття 135.</i> Соціальне страхування судді	140
Розділ X. СТАТУС СУДДІ У ВІДСТАВЦІ	141
<i>Стаття 136.</i> Вихідна допомога судді у зв'язку з відставкою	141
<i>Стаття 137.</i> Медичне обслуговування та санаторно-курортне лікування суддів та членів їхніх сімей	141
<i>Стаття 138.</i> Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці	141
<i>Стаття 139.</i> Припинення відставки судді	144
Розділ XI. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ	144
Глава 1. Загальні питання забезпечення діяльності судів	144
<i>Стаття 140.</i> Особливості забезпечення функціонування судової влади	144
<i>Стаття 141.</i> Система забезпечення функціонування судової влади	145
<i>Стаття 142.</i> Засади фінансування судів	145
<i>Стаття 143.</i> Порядок фінансування судів	146
<i>Стаття 144.</i> Матеріальне, побутове забезпечення та соціальний захист працівників судової системи	147
Глава 2. Державна судова адміністрація України	147
<i>Стаття 145.</i> Статус Державної судової адміністрації України	147
<i>Стаття 146.</i> Повноваження Державної судової адміністрації України	148
<i>Стаття 147.</i> Голова Державної судової адміністрації України	150
<i>Стаття 148.</i> Територіальні управління Державної судової адміністрації України	152
<i>Стаття 149.</i> Апарат суду	153
<i>Стаття 150.</i> Особливості апаратів Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів	154
<i>Стаття 151.</i> Помічники суддів судів загальної юрисдикції	155
<i>Стаття 152.</i> Бібліотека суду	156
<i>Стаття 153.</i> Служба судових розпорядників	157
<i>Стаття 154.</i> Забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах	158
Розділ XII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	159
Розділ XIII. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ	181

МАТЕРІАЛИ З ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ УКРАЇНИ ТА СУДДІВ	188
Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	188
Регламент Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ	216
Регламент Пленуму Верховного Суду України	222
Регламент пленуму Вищого господарського суду України.	230
Положення про автоматизовану систему документообігу суду	235
Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (нова редакція).	244
Закон України «Про Вищу раду юстиції»	261
Регламент Вищої ради юстиції	281
Рішення XI чергового з'їзду суддів України «Про затвердження Кодексу суддівської етики»	305
Кодекс суддівської етики	305
Бангалорські принципи поведінки суддів	308
Присяга судді.	314

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
Закону України
«Про судоустрій і статус суддів»

Підписано до друку 28.10.2013. Формат 70х100 1/16
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 15,4.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

[Перейти на сайт →](#)